

DEN SMALLE BOG

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 9. årgang. ISSN: 2446-0079

Læs Den smalle bog fast

Den smalle bogs skribenter

Kontakt og kolofon

Ord der skriger af smerte

Frida Elisabeth Vitved Jeppesen: otte fjorten tyve. 69 s. Forlaget Ovbidst 2024 Af Egon Clausen Hvorledes skriver man om sorg og afmagt, når...

Find rundt i Den smalle bog

Den smalle bog er et tidsskrift for boganmeldelser og andre kulturanmeldelser, herunder kunst og klassisk musik. Tidsskriftet bringer desuden lejlighedsvis skønlitterære og essayistiske originaltekster. Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og øverst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper.

Den store litteratur i Den smalle bog

- Dostojevskij 200 år - et tema i Den smalle bog

søndag den 24. november 2024

En understrøm af jødehad

Annette von Droste-Hülshoff: "Jødebøgen", oversat af Eva Botofte, 148 sider, Forlaget Ti Vilde Heste, 2024.

Af Egil Hvid-Olsen

På bagsiden og i sit efterord oplyser oversætter Eva Botofte, at "Annette von Droste-Hülshoff (1797-1848) er den eneste kvindelige forfatter, der aldrig har været udeladt i en tysk litteraturhistorie." Desuden oplyses det, at "hun er en af de første, der peger på landets skjulte, men voksende antisemitisme – som her i *Jødebøgen*, der er et standardværk i tysk litteratur." (bagsiden og s. 139).

Dog synes en afsløring af antisemitismen ikke at være bogens hovederinde. Den ligger blot som en nøgternt konstateret

understrøm i fortællingen – som noget, der findes, men ikke debatteres, fordi antisemitismen (eller jødehadet) falder majoriteten af bogens karakterer helt naturlig. Men netop derfor kan den også let aktiveres og bide fra sig.

Droste-Hülshoff tager udgangspunkt i en kriminalsag fra 1783, hvor en jødisk mand blev myrdet. Hun lader dog handlingen udspille sig nogle årtier tidligere. Læseren præsenteres for Friedrich, der fødes i fattige kår. Ingen på det tidspunkt havde de store chancer for at gøre karriere, og slet ikke, når skolegangen blev valgt fra, sådan som det er tilfældet for Friedrich, der bliver hyrde. At han tilmed lever på en egn i Westfalen, hvor lovløshed i højere grad er reglen end undtagelsen, udfordrer hans muligheder for at føre et solidt og roligt liv på den rette side af loven. Det drilske ved Droste-Hülshoffs hovedperson er, at han beskrives ret usympatisk fra begyndelsen af. Han er svær at synes om. Det forholder sig anderledes med hans mor, Margreth, men inden hans fødsel begår hun en fejl, der på længere sigt får hende til at miste sin stolthed. Hun synker ned i det moralske smuds, hvor så mange andre på egnen befinder sig, og må hutle sig gennem tilværelsen.

Den afstumpede voldsparathed

Der er altså lagt op til drama i Droste-Hülshoffs novelle, som er den genrebetegnelse, hun selv brugte om "Jødebøgen". Og drama bliver der! Alene den nærliggende skov er et usikkert sted, hvor lyssky handlinger udføres. Det lader også til, at overnaturlige væsner driver gæk med de

Marina Garcés om vores anti-oplysningstid

Slå op i Den smalle bog

Søg

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

- ▼ 2024 (38)
  - ▼ november (5)
    - En understrøm af jødehad
    - Nogle af de skæveste, mest betagende, dybsindige, ...
    - Det moralske tomrum Eva Botofte skriver sin impone...
    - Tid i varierende længder
    - Ibikos får en blodtud
  - oktober (4)
  - september (4)
  - august (1)
  - juli (3)
  - juni (3)
  - maj (2)
  - april (5)
  - marts (4)
  - februar (2)

- Steinbeck: Egil Hvid-Olsen introducerer 15 af romanerne

Links til digitale tidsskrifter mm.

- The Lit Hub - The Best Of The Literary Internet
- The Public Domain Review

mennesker, der forvilder sig derind. Således er der ikke så lidt uhygge og gys over fortællingen. Når man læser den, får man fornemmelsen af, at hele handlingen udfolder sig i skumringen eller om natten, selvom det selvsagt ikke er tilfældet.

Men som mere end antydnet er der ikke blot underholdning på spil i "Jødebogen". Den indeholder en kritik af et samfund, som lader sine svage falde dybere og dybere ned i armod og åndelig formørkelse, så de vælger lovløshedens vej og som udgangspunkt tror det værste om alle andre, først og fremmest jøder, der altid er blevet udpeget som syndebukke. Den hævn, der rammer drabsmanden, kommer fra højst uventet side, men ændrer ikke de beskrevne forhold. Så selvom retfærdigheden sker fyldest, er novellens slutning ikke egentlig opmuntrende. Tilbage står stadig fordømmelsen af det jødiske mindretal og en del af befolkningens afstumpede voldsparathed.

Aktuel afspejling

Med sin lettere tilbagetrukne tematisering af jødehadet, er "Jødebogen" en skræmmende aktuel bog, selvom den blev skrevet for godt 180 år siden. Også i dag har antisemitismen kronede dage. Den har bare fået nye rammer, idet den trives på de sociale medier, opildnet af krigen i Gaza. På SoMe, der tit beforder den størst tænkelige afstumpethed, begås gang på gang den fejlslutning, at de israelske politikere er ét med verdens jødiske befolkning. Konsekvensen er, at det had, der rettes mod Israels krigsførelse, også rammer de jøder, der ikke nødvendigvis sympatiserer med den førte politik. En lille lokal magtelite bliver pludselig identitetsskabende for samtlige jøder i hele verden. Det er dog ikke jøderne selv, der identificerer sig med de israelske politikere, men andre, der presser identiteten ned over hovederne på dem. Dermed er fjenden udpeget!

Annette von Droste-Hülshoff.
Wikimedia Commons

Hvis man vover at tale mod antisemitisme, bliver man meget let skudt i skoene, at man støtter krigen i Gaza. Påstanden er ekstremt unuanceret og til tider direkte debil, men den lægger sig fint i slipstrømmen på den udbredte afstumpethed på de sociale medier; en afstumpethed som til tider føres ud i det liv, der leves udenfor skærmene.

Selvfølgelig støtter man ikke automatisk den frygtelige nedslagtning af civile i Gaza, fordi man taler imod antisemitisme. Ligeledes er man ikke automatisk propalæstinensisk, fordi man kritiserer den måde, hvorpå Israel fører krig i Gaza. Men sådan dømmes man lynhurtigt. Man dømmes som enten ven eller fjende, og dette *enten/eller* er afstumpethedens mest effektive værktøj, om man så repræsenterer den ene eller den anden side af konflikten.

Skræmmende relevant

Hvis man var en karakter i Droste-Hülshoffs novelle og hun lagde et forsvar for jøderne i munden på én, ville man hurtigt blive stemplet som fjende af de andre i landsbyen. For vel ligger jødehadet blot som en stille understrøm i "Jødebogen", men det kan hurtigt aktiveres og bide fra sig. På den måde minder novellens samfundsskildring om tendenser i vore dage. Derfor må man konstatere, at "Jødebogen" udkommer på det rette tidspunkt som en påmindelse om, at det har konsekvenser at stemple medborgere som særligt farlige, og at det afslører en langt farligere afstumpethed, når det finder sted.

Forlaget Ti Vilde Heste har flere interessante oversatte udgivelser af oversete klassikere bag sig, men forlaget har vist ikke tidligere ramt en så aktuel udgivelse som "Jødebogen". Bogen er skræmmende relevant.

- ▶ januar (5)
- ▶ 2023 (53)
- ▶ 2022 (71)
- ▶ 2021 (66)
- ▶ 2020 (57)
- ▶ 2019 (49)
- ▶ 2018 (43)
- ▶ 2017 (36)
- ▶ 2016 (34)

Den smalle bogs stofgrupper. "Lyrik", "Prosa" og "Essay" er originaltekster

- aforismer (1)
- antologi (7)
- biografi (3)
- boganmeldelse (226)
- bogpræsentation (1)
- børnebog (2)
- dagbøger (3)
- digtsamling (58)
- En litterær refleksion (13)
- essay (18)
- eventyr (8)
- fabler (5)
- faglitteratur (28)
- Galleri Den smalle bog (3)
- klassikerlæsning (42)
- Klassisk musikanmeldelse (17)
- kortroman (17)
- Kunstanmeldelse (15)
- kunstbog (21)
- lyrik (12)
- noveller (27)
- prosa (42)
- prosadigt (5)
- roman (72)
- tidsskriftn anmeldelse (1)
- ungdomsbog (1)

Sidevisninger i alt

220,314

Indsendt af Egil Hvid-Olsen

Etiketter: boganmeldelse, En litterær refleksion, klassikerlæsning, noveller, roman

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

Hvis du vil kommentere, skal du klikke på knappen nedenfor for at logge ind med Google.

LOG IND MED GOOGLE

[Start](#)

[Ældre opslag](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)

Rejser tema. Leveret af [Blogger](#).